

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R.P. Clavdii Aqua-Vivae Societatis Iesv Præpositi
Generalis V. Meditationes In Psalm. 44. et 118**

Acquaviva, Claudio

Coloniæ Ubiorum, 1616

6 Propter veritatem, & mansuetudinem, & iustitiam: & deducet te
mirabiliter dextera tua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50645)

enim est Angelus, cum inhæremus Deo, nostra mente potentior: & toto mundo est omnino sublimior mens inhærens Deo. Vide locum pulcherrimum. Memoria ergo semper cum gratiarum actione, fiducia, & firma fortitudine illud Apostoli retinendum. Itaque regnum immobile suscipientes habemus gratiam, per quam seruiamus Deo placentes cum metu, & reuerentia.

Hebr. 12.

6 Propter veritatem, & mansuetudinem, & iustitiam, & deducet te mirabiliter dextera tua.

Hæ sunt virtutes, quibus regnat. Primo veritas, quod tribus modis intelligo.

**Regnat
Christus
veritate
triplici-
ter.**

1. Sine simulatione & fallacijs.

Primo, quia non artificijs, & technis, vt interdum Reges solent, vt populos in officio contineant: quos actu, simulatione, & dissimulatione & lucrantur, & retinent. Sæpe enim simulant bona, quæ non habent, dissimulant, quæ habent mala: vt, quoniam veritate non possunt, potentiam sibi, & maiestatem inani specie tueantur. At non ita Rex noster, qui de se ipso ait, Ego sum veritas. & item: Cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Est enim talis, vt cognitus alliciat, visus vel per rimulas afficiat, & ad se rapiat. Adeo nulla indiget arte, vt regnet. Sed veritate ipsa, vbi se aperit, & ostendit, vehementissime allicit: & cum se illius Maiestas, quantum homini, dum

terræ

Io. 8.

terra huius inhabitator est, sufficit, aperire cœperit, tantus in æstu ardor, tantum diuini amoris exurgit incendium, vt satis appareat, quàm diuinè dictum sit: Ignem venimittere in terram, & quid volo, nisi vt accendatur? In qua sui manifestatione simul & animam sibi ostendit, ita vt nouerit Sponsum, nouerit & se, Quo vbi intrauerit, & spiritus lumine se inuenerit, & agnouerit, quid non faciat gemina ista cognitio? Quomodo non totam animam in Sponsum, Regemque suum transferat? Quid enim fortius trahit, quàm reuelatus Christus, totus pulcher, & suauis, totus desiderabilis? Auditū auris audiui te, inquit Iob. Aliud est visus. Nunc autem oculis meus videte te, idcirco ipse me reprehendo, & ago pœnitentiam in fauilla, & cinere. Iure igitur cohortatur nos S. Ambrosius cùm ad Irenæum hæc scribit, Nos quantum possumus, intendamus illo animam, & in illo simus: illud animo teneamus, quod est pulchrum, decorum, bonum, vt fiat illuminatione eius, & fulgore speciosa anima nostra, & mens dilucida. Nam si oculi nostri cum aliqua obducuntur caligine, pascuntur agrorum viriditate; & specie nemoris, vel collis herborum omnē inæqualitatem ægrescentis obtutus repellunt, & quadã salubri specie pupillæ ipsæ, atque orbis colorari videntur: quanto magis hic mētis oculus, cùm illud summum intuetur

*Luc. 12.**Iob. 42.**Ambros.
ep. 11.*

2. Per ve-
ritatē, nō
per um-
bram.

Heb. 10.

*S. Leo ser.
14. de Pa.*

3. Verita-
te pr omif-
sionum.

Cant. 5.

Ezech. 34.

bonum, & in eo versatur, atque eo pascitur
splendescit, atque enitet:]&c.

2 Quia gratia, & veritas per I E S V M
Christum facta est. Erat enim hæc in um-
bra, erat in figura, sed adueniente regno
Christi figura an veritatem, Prophetia in
manifestationem, & lex in Euangeliū ver-
sa est: quæ, yt ait Apostolus, umbram ha-
bebat futurorum bonorum, nō ipsam ima-
ginem (idest veritatem) rerum. Recogita
quàm multa dicta sunt, quæ ante præsen-
tiam ipsius veritatis obscura, & clausa erāt.
Verè tenebrosa aqua in nubib⁹, & prophe-
tis. Sed veritas & manifestauit prophetias,
& figuras impleuit: & ipsa signa, & sacra-
mēta lucidiora, & salubriora facta sunt ex-
hibentia salutem, quā promittentia Salua-
torem. Cogita quam dulcia, & quam in-
numera de figuris licet meditari: Percurre
aliqua: & ex figurarum magnificentia, ac
maiestate, conijce quid corpus, & ipsa res
sit.

3 De veritate promissionum. Hic ve-
rò latissimus, & lætissimus simul aperitur
campus metēdæ non myrrhæ, sed dulcedi-
ni, & suauitati. Quam lætæ promissiones
in aduentu regni Christi! quā frequentes,
& magnifici in Scriptura vniuersa! Per-
curramus aliqua ad degustationem, seruā-
tes ad ruminatorem. Ecce ego, inquit,
ipse requiram oues meas, & visitabo oues
meas, & in pascuis yberimis pascā eas, &c.

Et

Et alibi: In brachio congregabit Agnos; & *Isa. 40.*
in sinu suo leuabit: fœtas ipse portabit.

Item. Ego Dominus Deus tuus apprehendens manum tuam, dicensque tibi. Ne *Isa. 41.*
timeas, Ego adiuui te. Noli timere vermis
Iacob, qui mortui estis ex Israel: ego auxiliatus sum tibi, dicit Dominus, & Redemptor tuus sanctus Israel. Ego posui te quasi plaustrum trituras nouum, habens rostra ferrantia, trituras montes, & cōminues: & colles quasi puluerem pones. Ventilabis eos, & ventus tollet, & disperget eos: & tu exultabis in Domino, in sancto Israel lætaberis. Et rursus. Antequam clament, ego exaudiā: adhuc illis loquētibus ego audiā. *Isa. 65.*

Et iterū. Ut darem eis coronam pro cinere, oleū gaudij pro lactu: palliū laudis pro spiritu mœroris. Quale & illud! Deleui vt nubē iniquitates meas, & quasi nebulā peccata tua. Et illud? *Isa. 61.*

Quomodo si cui Mater blāditur, ita ego cōsolabor vos: & in Hierusalē *Isa. 44.*

consolabimini. Videbitis, & gaudebit cor vestrū, & ossa vestra quasi herba germinabunt. Et supra eodē capite. Ecce ego declinabo super eā quasi fluuiū pacis, & quasi torrentē niundātem gloriā gentium, quā fugetis: ad vbera portabimini, & super genua blandientur vobis. Lege totum dulcissimū capit. Et: Præcipitabit mortē in sempiternum: & auferet Dominus Deus lachrymam ab omni facie. Ut non sine causā. cū de *Isa. 66.*
miserationibus Dei multis loqueretur Dauid, *Isa. 25.*

uid,

- Psal. 85.* uid, & diceret, Et tu Domine Deus miserator, & misericors, patiens, & multæ misericordiæ, addiderit, & verax. Quasunque enim misericordias promisit, veniens plenus gratia, & veritate cumulate compleuit.
- 2. Cor. 1.* Vnde & Apostolus, In Dei filio Christo IESV ait non fuisse est, & non, sed tantum est. Et omnes promissiones Dei firmas, & immobiles in eo fuisse. Quotquot enim, inquit, promissiones Dei sunt, in illo est. Ideo & per ipsum Amen Deo ad gloriam nostram. Sicut ergo per ipsum factæ sunt promissiones, per ipsum impletæ, ita & per ipsum firmæ sunt, & immobiles: ideo & per ipsum, Amen Deo, idest dicimus veras, firmasque fuisse; hoc est enim Amen, idest stabile, verum, fixum. Dicimus autem hoc Deo ad gloriam nostram. Quid enim potest gloriosius esse, quam ut veritatem, & fidelitatem Dei in Christo, & per Christum filium vtrique Patris vnigenitum consecuti simus? Multa Reges terreni promittunt, quæ deinde vel nolunt, vel aliqua calamitate, vel demum ipsa morte impediti præstare non possunt. Propterea monet Dauid, Nolite confidere in Principibus, in filiis hominum, in quibus non est salus. Exhibit spiritus eius, & reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Non ita Rex immortalis, qui veritate regnat, qui fidelis est in omnibus verbis suis: custodit veritatem in seculum: facit iudicium

IN PSAL. XLIV. 85

iudicium iniuriam patientibus: dat escam
 esurientibus. Beatus igitur cuius spes in
 Domino Deo ipsius. Quid securius, ac bea-
 tius, quam spe adeo bene, solideque funda-
 ta niti? quam posse cum Apostolo gloriari, *2. Tim. 10.*
 Scio qui credidi, & certus sum, quia potens
 est depositum meum seruare, in illū diem.
 Atque hæc de veritate.

Itē de alia virtute, id est mansuetudine
 qua regnavit, ac regnat, quis digne recogni-
 ter? De cuius regno cum Zacharias dixerit, *De man-
 suetudine: Christi*
 Exulta satis filia Sion: iubila filia Hierusa-
 Regis.
 lem. Ecce Rex tuus veniet tibi iustus, & *Zach 9.*
 Saluator; ipse pauper. Hanc vocem maluit
 S. Euangelista Matthæus dicere, Venit ti-
 bi mansuetus. In mansuetudine enim sin-
 gulari modo regnum semper exercuit. *C. 21.*
 Audi clamantē, Discite à me, quia mitis sū, &
 humilis corde. Erat enim verè pauper, & *Mar. 10.*
 mitis, & humilis corde. Paruulos dulcissi-
 me excipiebat, & cōplexans eos, & imponēs
 manus super illos, benedicebat eos. Homi-
 num simplicium, & pauperum societate
 delectabatur. Tales sibi Apostolos, tales
 Discipulos legit. Quos suauitate mira tra-
 ctabat, & patientissima indulgentia eru-
 dicebat, tolerans infirmitates eorum, &
 carnalem nimis interdū rusticitatem cæ-
 lestibus paulatim moribus, & disciplinis
 expoliens. Prospiciebat eorum commodis:
 defendebat eorum causas. Tantus Domi-
 nus, & tantus Magister in medio eorum:
 hoc

hoc est vilissimorum hominum, piscatorum, atque etiam peccatorum, sic versabatur, ut qui ministrat, ut nec refugerit eorum lauare pedes, testificans venisse se ministrare, non ministrari. Denique nomen eorum, hoc est pauperum, & humilium honorabile coram illo. Ut iure optimo sanctus Paulinus pronuntiet, Humilis corde cor Christi est. Intuere inter populos quomodo conuersatus sit. Quam benignè corporis curabat a gritudines? Quam pròptè & rogatus conferebat sanitates, & non rogatus vltro offerebat? Quam mansuetus in recipiendis peccatoribus, ac defendendis! Quam suavis in trahendis! Suscipiebat foris, trahebat intus. Nemo enim veniret ad eum nisi attractus. Quam mansuetè respondebat etiam odientibus pacem? Insidias, & captiones aduersariorum, quanta mansuetudine sustinuit! Sed & flagella, & irrisiones, & Crucem quanta dulcedine tolerauit! Pertransijt benefaciendo, & sanando omnes oppressos à Diabolo: operatus est mira in corporum curatione. Tunc enim iuxta Prophetam Isaiam aperti sunt oculi cœcorum, & aures surdorum patuerunt: tunc salijt sicut cœcus claudus, & lingua mutorum aperta est: leprosi mundati: mortui suscitati. Mira sunt hæc, & stupendâ; sed quæ, si altius consideretur, animi sanitatem spectarent: ut paucorum corporalis sanitas innumerarum esset animarum salus;

*Matt. 20.**Luc. 22.**Io. 13.**Psal. 71.**Ep. 3. ad**Sen.**Pass. in**Euang.**Act. 10.**Isa. 35.*

lus;

lus; vt agnitus verus Deus, ad eum pro sempiterna sanitate curremus, & vita. O medicum singularem! Nunquid mortuis facies mirabilia, aut medici suscitabunt, & confitebuntur tibi? ait Dauid Domino. Sed Medicus noster, & mortuis facit mirabilia. & suscitatur mortuos, vt confiteantur illi. Vide quanta sit Medici huius non potestas tantum, sed dulcedo. Ipse sua arte, suis manibus medetur, & vnguentis, non nisi proprijs expensis, sudoribus, & sanguine confectis. Ipse sorbitiuuculas, & cordialia, vt cum Hebræo dicam, cordializat, idest conficit, ad cor omninò restaurandum, & viuificandum. Proprijs manibus porrigit, cibat, nutrit: & hæc omnia adeo patienter, & suauiter, vt mirum sit, quomodo tanta Maiestas non solum tantis expensis, sed etiam tanta arte, tanta patientia infirmos sustineat, reluctantes, ingratos, verbis etiam contumeliosis Medico insultantes. Sed audiamus quid de hoc medico Scriptura loquatur. In his curans mitigabit dolorem, & vnguentarius faciet pigmenta suauitatis, & vnctiones conficiet sanitatis: & non consummabuntur opera eius: pax enim Dei super faciem terræ. Mitigat dolorem, sed vnguento suis doloribus comparato. Facit pigmenta suauitatis, & conficit vnctiones sanitatis, quæ & odoræ simul sint, & ad sanandum efficaces. Huius solius opera non

Psal. 87.

Māfuetudo Christi, vt est medicus animarū.
2 Reg. 13.

Eccl. 38.

con-

consummabuntur, quia nunquam defunt ei noua medicamenta. Caterorum enim Medicorum finem habent opera, quia cum quaedam applicarint medicamenta, iam nesciunt vltra quid faciunt. Isti languore prolixiore grauantur, & fatigati discedunt: ille nec grauatur, nec deserit, sed mansuetissimus patienter agit: pergit in cura, industria, expensis, laboribus, donec susceptum suum salutem restituat: atque ita regnat mansuetudine in eo, quem ipsius culpa male liberum, id est verè peccati fecerat seruum.

*Mansuetudo Christi
ex nomine Agni.
Io. 1.*

Sed libet adhuc huius Regis mansuetudinem & admirari, & predicare: qui ideo Agnus voluit appellari, & hac appellatione gaudet, vt mansuetudinem ostendat. Ecce inquit Ióannes, Agnus Dei: verè Agnus, qui se talem vbique manifestat, Agnus in praesepio vbi factus est cibus hominum qui belluis facti erant similes. Agnus inter vbera Matris vbi infantiae nostrae lactabat, & lactescebat dulcissime. Agnus insidias blandè sustinens, Agnus inter publicanos, & peccatores versans, Agnus in contumelijs, Agnus in cruce, Agnus in sacrificio incruento in Altari se offerens: vbi affectibus potius: quam vocibus clamare auditur: Quis det vt de carnibus meis saturentur? Cuius carnes postquam omnis populus Fidelium sumpserit, Agnus ipse integer, viuus, & regnans perseverat.

*Ex vita:
Andr.*

seuerat. Sed quod magis mirum, Agnus est & in medio Throni, vbi regnat in æternum, & regit suos, & ad vitæ fontes aquarum deducit sine fine. Vidi, inquit Ioannes, Et ecce in medio Throni, & quatuor animalium, & in medio Seniorum Agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem. An non mira omnino mansuetudo, vt in medio Throni & regno sublimissimo Agnum se nomet? Agnum exhibeat? nec simpliciter, sed & cornua septem, & oculos septem habeat, id est & multitudinem oculorum ad nos, nostraque conspicienda intentos habeat: & quicquid virium, ac potestatis obtinet, quæ septem cornua significant, in nostram deriuat vtilitatem, ac salutem. An non eius dulcedinem in medio Throni existentis abundè indicat ea, quæ Carpo viro sanctissimo facta est visio quam grauissimus testis Arcopagita ad Demophilum scribens luculenter enarrat? Cùm enim Carpus zelo feruentiore in infernum statim demergi peccatores quosdam optaret, quem horribili spectaculo illis apertum, iamque deuoratarum aspiciebat, & impatienter moram ferret, scribit S. Dionysius sustulisse oculos in cœlum, & vidisse Iesum miseratum, quod fiebat, de cœlesti illa sede consurgentem, ad eos vsque descendere, & porrigere clementissimam manum, ac dixisse Carpo, Iam percutite aduersum

Apoc. 7.

*Epi. 8. ad
finem.*

mc:

me: paratus enim sum etiam iterum pro saluandis hominibus pati. Excogita si potes, mansuetius, finge animo dulcius. Tibi laus benignissime I E S V.

Mansuetudo Christi post resurrectionē.

Ceterum si quis conspiciere velit attentius Regis huius nostri mansuetudinem, consideret non solum in carne mortali, sed etiam post resurrectionem, quam mansuetus fuerit, & dulcis. Reuertitur victor mortis, & Diaboli, accepto regno, cum diceret, Data est mihi omnis potestas in caelo, & in terra. Et cum introductus iterum primogenitus in orbem terrae, ab eo, qui locutus est ad eum, Ego hodie genui te, noua scilicet generatione resurrectionis, audiret. Adorent eum omnes Angeli Dei: tamen per quadraginta dies Discipulorum frequenter oculis manifestus apparuit, non solum loquens cum eis, sed habitans, atque conuescens, & pertractari se diligenti, curiosoque contactu admittens. Percurre apparitiones. Quam suauem se in omnibus exhibuit! Res est omnino plena dulcedinis. Meditare per singulas.

Matt. 28.

Mulieribus occurrens, officiosè salutatur, Auete: teneri pedes permittit: addit suauissimam legationem, Euangelistas faciēs,

Hebr. 1.

Ire nuntiate fratribus meis &c. At quibus fratribus? videbimus postea. Magdalenam ad sepulchrum perseuerantem visitat, vocat, & nomine excitat. ad fratres item nuntiam mittit: & si pedes verat amplecti,

Psal. 2.

Percurrere apparitiones. Quam suauem se in omnibus exhibuit! Res est omnino plena dulcedinis. Meditare per singulas.

Psal. 66.

Mulieribus occurrens, officiosè salutatur, Auete: teneri pedes permittit: addit suauissimam legationem, Euangelistas faciēs, Ire nuntiate fratribus meis &c. At quibus fratribus? videbimus postea. Magdalenam ad sepulchrum perseuerantem visitat, vocat, & nomine excitat. ad fratres item nuntiam mittit: & si pedes verat amplecti,

Matt. 28.

Mulieribus occurrens, officiosè salutatur, Auete: teneri pedes permittit: addit suauissimam legationem, Euangelistas faciēs, Ire nuntiate fratribus meis &c. At quibus fratribus? videbimus postea. Magdalenam ad sepulchrum perseuerantem visitat, vocat, & nomine excitat. ad fratres item nuntiam mittit: & si pedes verat amplecti,

Io. 20.

Mulieribus occurrens, officiosè salutatur, Auete: teneri pedes permittit: addit suauissimam legationem, Euangelistas faciēs, Ire nuntiate fratribus meis &c. At quibus fratribus? videbimus postea. Magdalenam ad sepulchrum perseuerantem visitat, vocat, & nomine excitat. ad fratres item nuntiam mittit: & si pedes verat amplecti,

cti,

cti, ad sublimiora differt. Noli me tangere, inquit, hoc est, Nolo ut ad me corporaliter venias, nec ut me sensu carnis agnoscas. Ad sublimiora te differo: maiora tibi præparo: cum ad Patrem ascendero, tunc me perfectius, veriusque palpabis, apprehensura, quod non tangis; & creditura, quod non cernis. Quid cum Petro apparuit? Num de negationibus mentio facta? num de promissis, quæ tam fidenter ille obtulerat, tam malè seruarat? minimè sanè, quod constet. Nec confudit improperando, nec minùs dilexit comportando. Sed blandè consolatus illum, & amplexatus, de regno Dei, de Pastoralis cura, de clauibus regni cælestis, deque similibus piè credendus est egisse. Quis tibi tunc Petre animus! quàm sublime, quàm capax pectus! Quale tibi cor, qualia verba dulcissime IESU! Quem sensum apostolico tunc cordi inpirabas! Nil tamen aliud expressè Scriptura nisi hoc, Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni. Cetera ipse cogita. Iam verò Discipulis euntibus in Emmaus an suauius poterat apparere? Adiungit se itineris comitem, tarditatem ad credendum increpat, sed instruendo reddit flammantia corda, quæ tepida erant, scripturas dulcissimè referans. In fractione panis, & suauissima communicatione conuescentium obtutus aperit. Ad mare Tyberiadis piscantibus sese, nihilque

*S. Leofar.
de Ascen.*

Luc: 24.

ibid.

hilque tale cogitantibus manifestat: panem, & piscem offert, ad edendum inuitat: capturam rationabilium piscium in sensibilibus piscibus figurat. Apostolis vero congregatis, qui solum reliquerant, fugerant, Cruci affixum auersati erant, quam dulciter apparet! Manus, pedes, latus ostendit: pacem annuntiat, quam proprio sanguine emerat: insufflat sanctiori inspiratione, quam primò. Nam non solum in animam uiuentem, sed in spiritum uiuificantem reformat. Dat potestatem remittendi peccata planè dulciter non pro ipsis tantum, quibus talem thesaurum committit, sed pro tota Ecclesia. Thomam verò incredulum quàm suauiter alloquitur, & vt dignum, manumque in plagas inferat mansuetus inuitat? Denique si dulcis fuit ante Passionem, apparet post resurrectionem dulcior, vt mihi quidem euectus ad regnum, & tale regnum Iosephi dulcedine cum fratribus videatur adumbratus. Pro-cumbit ille in tanta gloria super collum singulorum flens dulcissime, Benjamin præsertim, qui humiliores denotat. Dominatur is non in angulo populorum Aegypti, sed in toto planè Orbe, & tamen fratres amplectitur, fratres agnoscit, fratres confitetur, fratres ditat vilissimos homines quos modò tam expertus erat ignauos, & ingratos. Nuntiate, inquit ille, Patri meo omnem gloriam meam, & que vidistis

Gen. 45.

vidistis. At hic, Nuntiate, ait, fratribus
meis, qui credituri sunt per vestrum ver-
bum in me. Amplectitur ille fratres, quos
natura, non ipse, fratres dederat. Hic verò
fratres, quos ipse sibi adoptauerat sangui-
ne. Gaiusa est omnis domus Pharaonis. At
hic omnis caelestis Curia. Rex ille terrenus
ex amore Ioseph, omnes, inquit, opes
Aegyptiorum vestrae erunt. At Rex caele-
stis, qui Ioseph unicum filium suum ad
hoc nobis dedit, omnes, ait, opes caeli
propter unicum meum vestrae erunt. Me-
ditare profundius. Confer Historiam, &
vmbra[m] veritati. Singulas apparitiones
palato cordis degusta. Verè butyrum, & *S. Augu.*
mel inuenies. Verè fauus mellis in ore *Conf. l. 19.*
eius, Verè dulcissimus cibus in Scripturis *c. 4.*
de melle caeli melleis, & de lumine Dei
luminosis.

Et iustitiam. Ostendit tertiam virtutem,
qua Christus Regnaturus esset, id est, iu-
stitiam. Et primò quidem iustitia regna-
uit, quia Diabolum non potestate, & Ma-
iestate vincere voluit, sed iustitia. Nam in
illo conflictu pro nobis inito magis, &
admirabili aequitatis iure certatum est: dū
omnipotens Dominus cum saeuissimo he-
ste, non in sua Maiestate, sed in nostra
congregitur humilitate, obijciens ei ean-
dem formam, eandemque naturam mor-
talitatis quidem nostrae participem, sed
peccati totius expertem, vt magnificè
D eloquitur

Iustitia
Christus
regnat.
1. Quia
Diabolū
nonpote-
state vi-
cit, sed iu-
sto con-
flictu.
S. Leo ser.
1. de nat.

cloquitur S. Ieo.

2 Quia satisfacit ex iustitia pro nobis

Psal. 71.

Deinde Iustitiam tenuit cum causam nostram egit. Nam & Patri pro liberandis ex iustitia, & rigore satisfacit, & nos ab hoste detentos iustitia eripuit, faciens iudicium; & causam nostram, quasi de throno Crucis iudicans, eripuit pauperem a potente, & pauperem cui non erat adiutor, ex usuris, & iniquitate redimens animas nostras.

3 Quia reddit unicuique secundum opera sua.

4 Quod iustos faciat suos.

Psal. 47.

ad Tit. 3.

Psal. 144.

Sed & illud iustitiæ est, quod reddat unicuique secundum opera sua, & coronam, quam suis disponit, coronam & faciat, & vocet iustitiæ.

Ceterum cum innumeris alijs modis appareat eius in regnando iustitia, dulcissime sapit, quod suos iustitia ditauerit, vt de peccatoribus iustos, de incontinentibus castos, de raptoribus misericordes, de elatis faceret humiles: vt iustitia accipiatur donum ipsum, quo iustos facit, sicut & in alio Psalmo dicitur, Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui secundum nomen tuum Deus (nomen, inquam, magnificentiæ, decoris, & liberalitatis,) sic & laus tua in fines terræ: iustitia plena est dextera tua. Nam plena manu, per Spiritum scilicet, quem effudit in nos abundè, iustitiam, sanctitatem, & donorum caelestium thesauros nobis contulit. Quod si aperit manum suam, & implet omne animal benedictione, quid fecisse

esse credendus est, cum sinum aperuit?
 Nam Pater vnigenitum, qui erat in sinu *Ioan. 1.*
 eius, misit, vt viueremus per illum. Et *Io. epis. 1.*
 vita manifestata est, & vita, quæ erat apud *Co. 1.*
 Patrem, apparuit nobis. Expergiscere ô
 homo, expergiscere: nec gaudeas quod in
 vita naturali socius es pecorum, sed quod
 ad sanctitatem, & iustitiam renouatus ad
 sublimiora perueneris per illius ineffabi-
 lem misericordiam, qui vt nos ad sua pro-
 ueheret, in nostra descendit. Promisisti
 te Deo, dedisti te illi. Quid melius facere
 potuisti, quã vt illi te redderes, cuius mul-
 tiplici iure totus es? cum præsertim Patris
 erga nos tantũ extiterit amoris indicium,
 vt etiam filium suum mitteret, qui pro
 nobis moreretur? Sed illud animaduerte,
 quia quemadmodum Iustitia eius sicut *Psal. 35.*
 montes Dei, ita & iudicia illius abyssus
 multa: vt discas cum timore, & tremore
 seruire illi, & tuam ipsius salutem operari:
 discas non sublime sapere, sed humiliter
 coram ipso ambulare: discas assiduè ad il-
 lum pulsare, vt te perpetuo innouet, & sine
 intermissione ad se trahat. Non enim po-
 tes peruenire ad illum, nisi gradiendo post
 ipsum: neque hoc ipsum nisi adiutus ab
 illo: & ideo ora, vt traharis per illum.

Et deducet te mirabiliter dextera tua.

Hic incipit septima laus, quod scilicet *Christus*
 cet tam insignem victoriam, tam *sola vis-*

D 2 amplum

tute sua amplum regnum nullius opera, nullorum
 regnum militum fortitudine, sed sola propria vir-
 compara- tute comparauit, iuxta illud alterius Psal-
 uit. mi. Cantate Domino Canticum nouum,
 P^{sal.} 97. quia mirabilia fecit. Et ne putes hæc mira-
 bilia aliorum opera, aut præsidij facta,
 subiicit, Saluauit sibi dextera eius, & bra-
 chium sanctum eius. Et ipse per Isaiam lo-
 quitur. Et saluauit mihi brachium meum.
 Isa. 63. Et Pater ad eum secundum assumptam ser-
 ui formam. Posui verba mea in ore tuo, vt
 Isa. 51. scilicet, qui erat per æternam generatio-
 nem semper in sinu Patris ipse nobis enar-
 raret verba cælestia, verba abscondita,
 verba vitæ æternæ, per quæ regnaret in
 nobis, nosque in illo. Recognosce quæ su-
 pra dicta sunt in versiculum, Diffusa est
 gratia in labijs tuis. Et vmbra manus meæ
 protexi te, (haud dubium, quin in omni-
 bus, quæ gloriosè aut pertulit, aut egit)
 Plantauit Vt plantes cælos, & fundes terram. Admi-
 cælos, & rabile planè opus, & quòd sola Christi
 fundauit dextera, quæ eum deduxit, facere potuif-
 terram. set. Quam excelsa vox; Vt plantes cælos, &
 fundes terram! Et quidem extendenti cæ-
 los, terramque fundanti adfuit principio
 æterna sapientia Patri, simul & ipsa exten-
 dens, & fundans. Quis autem poterat tam
 magnificum sibi vendicare opus, vt nunc
 denuò plantaret cælos longè visibilibus
 splendidiore, & firmiore; & fundaret
 terrā fructus immarcescibiles, æternosque
 pro-

progignentem? Sunt autem caeli noui, & terra noua homines caelestes. Non enim qualis terrenus, tales & isti; sed qualis caelestis, tales & ipsi, caelestes. Habet, inquit S. Bernardus, Ecclesia caelos suos, homines spirituales, vita, & opinione conspicuos, fide puros, spe firmos, latos caritate, contemplatione suspensos: & hi pluentes pluuiam verbi salutarem, tonant increpationibus, coruscant miraculis, hi enarrant gloriam Dei. Hos nimirum caelos plantauit dextera sua Christus IESVS: hanc terram fundauit: quae non commouebitur, quae compluitur eius imbribus affidue, germinat herbam virentem, & fructum vitae. Hos produxit Dominus non solo verbo, vt visibiles; sed pugnauit vt acquireret, occubuit vt redimeret. Vt merito dicat ad Sion, Populus meus es tu: quem sanguine acquisiuit, sanguine liberauit, sanguine regnum fecit. Venite, & videte opera Domini, quae posuit prodigia super terram. Nec solum ipse per se mirabilia haec fecit, solus dextera sua fecit, sed etiam per Apostolos, homines rudes, & infirmos. De quibus haec opera narrans Michaeas ait. Et erunt reliquiae Iacob (id est Apostoli) in medio populorum multorum quasi ros a Domino, & quasi stillae super herbam, quae non expectat virum, & non praestolatur filios hominum. Non enim expectat auxilium hominum ros vt
 D 3 decidat.

*Serm. 27.
in Cant.*

Bern. ibi.

Isa. 51.

Psal. 45.

Mich. 5.

decidat, & nutriat gramina, ita nec humanis præsijs indigebant Apostoli, vt rigarent, ac fœcundarent Ecclesiam. Quod autem nos legimus. Et deducet te mirabiliter dextera tua. Chrysostomu, & Hieronymus. Ostendet tibi mirabilia, vel horribilia dextera tua: quod in idem recidit. Nam deduxit dextera feliciter, ostendit mirabiliter. Est enim hic ostendere, rebus ipsis probare. Vt illud, Ostendisti populo tuo dura, id est, experiri fecisti. Et illud Ioannis, Pater enim diligit filium, & omnia demonstrat ei, quæ facit, id est, tradit ei, & eum eo communicat. Quæ autem mirabilia intelligantur effecta, supra in illud, Accingere gladio tuo, & alibi significatum est. Porro solum Dei brachium hæc potuit operari: nec alteri omnino conuenire poterat, vt id faceret. Nam vincere Diabolum, peccata delere, mortem abolere, quod in Incarnatione meditabatur, vt ait S. Ignatius Martyr, homines sanctificare, amore allicere, ad cælestia prouehere, & innumera huiusmodi, soli Dei virtuti conueniebant. Nec poterat vnus esse naturæ autor, alius gratiæ, aut terrestres homines, & filios Adæ ab vno principio creari, ab altero sanctificari: nec oportuit amorem, aut gratitudinem hominum diuidi, quin in vnum refunderentur autorem, qui mirabiliter creauit hominem, & mirabilius recreauit:

*Psal. 59.
Io. 5.*

*Epist. II.
quæ est ad
Eph.*

uit : quod apud cordatos ait Nazianzenus, *Or. 2. in Pascha.*
 præstantius est. De hoc itaque Rege solo *Pascha.*
 dici potuit, Deduxit te mirabiliter dex- *Mich. 3.*
 tera tua. De hoc cum Michæas dixisset fu-
 turum, vt in Bethleem paruula verus ho-
 mo nasceretur, ostendit brachium, &
 dexteram, quæ tam magna operatura
 erat, solius Dei futuram. Cum enim di-
 fertè, asseruisset egressum eius ab initio
 æternitatis, subdit, diuinam eius ostēdens
 potentiam. Et stabit, scilicet Christus, &
 pascet in fortitudine Domini, & in subli-
 mitate nominis Domini Dei sui. Quid est
 enim pascere in fortitudine Domini, nisi
 brachium Christi, quod hæc operatum est,
 brachiū esse Dei? Et in sublimitate nomi-
 nis Domini Dei sui. Perpende illud, in su-
 blimitate, item & illud, nominis, quod
 semper in Scripturis maiestatem, reuerē-
 tiam, & quandam veluti ineffabilitatem
 sonat. Domini Dei sui, hoc vel secundum
 assumptam formam serui, vel originem,
 qua ab æterno natus est ex Patre : sed pri-
 mum magis propriè. Iam ergo cum tot
 mirabilia dextera Domini operata sit, lau-
 da, & admirare : cumque in te, pro te cō-
 plenda sint, caue ne tibi tua culpa pereant.
 Te vult cooperatorem, quia rationalis
 es, & viua materies. Ostende in te mira- *S. Leo ser.*
 bilia Dei : &, vt filium tanti laboris, *5. de Quæ.*
 tantique amoris decet, sobriè, & iustè, &
 piè in hoc seculo viue. Expectat enim

Christus fructum laboris sui, Natiuitatis,
& Passionis suæ.

7. Sagittæ tuæ acutæ (populi sub te
cadent) in corda vel in corde ini-
micorum Regis.

Arma
quibus
Christus
regnū ac-
quirat.

L. 8. Conf.

e 8.

Li. 9. c. 2.

Quā dissi-
milis pur-
gatio mū-
di ex di-
luuio, &
ex baptis-
mo.

EGit iam supra de modo regnandi; iam
de armis, & modo pugnandi, vt ad re-
gnum perueniat. Peruenit autem pugnan-
do sagittis, quas infigit in corda, sed cor-
da inimicorum. Quibus armis populi sub
ipso cadent. Inimicos inuenit, inimicos
configit, inimicos subijcit: sed, vt de se
asserit S. Augustinus, insaniunt salubri-
ter, & moriuntur vitaliter. Sagittaueras
(ait idem) cor nostrum caritate tua, & ge-
stabamus verba tua transfixa visceribus.
Vides quā dulces sagittæ? quā suauia
vulnera? Erant inimici, sed verbo Dei pe-
netrabilior omni gladio ancipiti, & per-
tingente vsque ad diuisionem animæ &
spiritus, amici, imò & carissimi facti
sunt. Penetrant verba eius, sed transfigunt
amore. Amant corda vulnerari, & fiunt
Christi. Cadunt humiliati, resurgunt ere-
cti: & in corda penetrant sagittæ, & in
corde permanent.

Considera nunc mihi hanc mutationem
dexteræ excelsi. Considera mundi repur-
gationem in diluuiio, considerare nouatio-
nem in baptismo. Exiuit cum arca, & co-
rona vincens vt vinceret, sed vicit sagittis
configens